

Regeringskansliet, Socialdepartementet

Remittering av Socialstyrelsens författningsförslag i rapporten Att göra anmälningar som gäller barn sökbara

Socialstyrelsen har på uppdrag av regeringen i regleringsbrevet för 2018 analyserat de rättsliga förutsättningarna för socialtjänstens behandling av personuppgifter vid anmälningar om misstanke om att barn far illa eller riskerar att fara illa, och i sin rapport lämnat författningsförslag som innebär att anmälningar som inte leder till utredning samt uppgifter om bedömning av behovet av omedelbart skydd och beslut att inte inleda utredning om ett barn ska kunna sammanställas på ett sökbart sätt.

Datainspektionen, som har granskat Socialstyrelsens rapport huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter, lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

Inom ramen för det fortsatta beredningsarbetet behöver helheten gällande socialtjänstens behandling av personuppgifter vid anmälningar om misstanke om att barn far illa eller riskerar att fara illa kartläggas. Först därefter kan en sådan kartläggning utgöra grund för en egentlig analys av de rättsliga förutsättningarna för socialtjänstens behandling av personuppgifter vid anmälningar om misstanke om att barn far illa eller riskerar fara illa som inte leder till utredning. Den analysen behöver ske fristående från befintliga nationella bestämmelser.

Datainspektionen har utarbetat dokumentet Vägledning för integritetsanalys som syftar till att underlätta arbetet med att analysera konsekvenserna för den personliga integriteten vid personuppgiftsbehandling (integritetsanalys) när förslag till lagar och föreskrifter tas fram. Även om dokumentet

utarbetades innan dataskyddsförordningen började tillämpas kan det vara till stöd i det fortsatta författningsarbetet. Dokumentet bifogas

Datainspektionens synpunkter

Datainspektionen har mot bakgrund av socialtjänstens arbetsuppgifter förståelse för att det finns behov av att behandla personuppgifter med anledning av anmälningar om misstankar att barn far illa eller riskerar fara illa genom att samla in personuppgifter, registrera personuppgifter och utföra annan behandling av personuppgifterna. En del av denna behandling utgörs av socialtjänstens, i rapporten väl beskrivna, behov av att kunna återfinna anmälningar som inte leder till utredning. Eftersom behovet att kunna återfinna dessa anmälningar är en del av personuppgiftsbehandlingen anser Datainspektionen att det finns viktiga delar kvar att utreda vad gäller personuppgiftsbehandlingen som helhet.

Datainspektionen anser därför att förslaget behöver kompletteras med en tydlig kartläggning och beskrivning av den föreslagna personuppgiftsbehandlingen. Det ska bland annat framgå vilka personuppgifter det rör sig om samt hur uppgifterna samlas in, hur de ska registreras och vilka som ska använda och ha åtkomst till uppgifterna. Utan en tydlig beskrivning av vilka personuppgifter som ska behandlas och vilka slags behandlingsåtgärder som behöver utföras är det inte möjligt att bedöma förslagets påverkan på den personliga integriteten.

Dataskyddsförordningen utgör det primära regelverket för behandling av personuppgifter inom EU. Vid en analys av de rättsliga förutsättningarna för att behandla personuppgifter i form av anmälningar och förhandsbedömningar måste man således utgå från bestämmelserna i dataskyddsförordningen, framförallt artiklarna 5, 6 och 9.

Datainspektionen konstaterar att Socialstyrelsens analys utgår från att socialtjänsten inte får registrera anmälningar som inte lett till utredning på ett sökbart sätt. Socialstyrelsen konstaterar vidare att reglerna är oklara och svårtolkade och att det därför behövs tydligare regler för att kunna hantera anmälningarna på ett sökbart sätt. Inom ramen för det fortsatta beredningsarbetet behöver personuppgiftsbehandlingen som helhet analyseras. Det behövs även en analys av vilka nationella kompletterande bestämmelser som kan behövas. Den analysen behöver göras oberoende av dagens nationella kompletterande bestämmelser i Lag (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten (SoLPuL) och Förordning (2001:637) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten (SoLPuLF). Dessa bestämmelser är tillkomna före dataskyddsförordningen började

tillämpas och innehåller exempelvis begrepp som kan anses svårtolkade i det sammanhang att socialtjänsten behöver samla in och på annat sätt behandla personuppgifter för att kunna leva upp till sitt uppdrag. Socialstyrelsen har till exempel lyft oklarheter i förhållande till begreppen *sammanställning* i 7 a § SoLPuL, *myndighetsutövning* i 7 a § p 1 andra stycket SoLPuL och begreppet *ärende* i 12 § SoLPuLF.

För det fall en egentlig analys av de rättsliga förutsättningarna finner att författningsändringar behövs vill Datainspektionen framhålla att när nationella bestämmelser föreslås ska en analys av hur föreslagna bestämmelser förhåller sig till dataskyddsbestämmelserna genomföras. Det är inte tillräckligt att konstatera att det finns ett utrymme för sådana bestämmelser i dataskyddsförordningen, utan det måste även utredas om innehållet i förslagen överensstämmer med förordningens krav. Dessa krav framgår bl.a. av artiklarna 5, 6 och 9 i dataskyddsförordningen.

Vidare behöver bestämmelsen i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen beaktas. För att en behandling som innebär en omfattande insamling och bearbetning av mycket integritetskänsliga personuppgifter ska vara tillåten måste den även vara förenlig med kraven i 2 kap. 6 § andra stycket och 20–21 §§ regeringsformen. För att uppfylla kraven enligt regeringsformen och dataskyddsförordningen i ett konkret lagstiftningsärende krävs det att det intrång som sker i den enskildes privata sfär måste vara befogat och inte större än nödvändigt. Intrånget ska mötas av integritetshöjande bestämmelser till förmån för den enskilde vars uppgifter behandlas. En integritetsanalys och en proportionalitetsbedömning behöver utgå från en kartläggning av personuppgiftsbehandlingen som helhet, varför det inte är möjligt att på det befintliga underlaget kunna ta ställning till de integritetsrisker som kan aktualiseras.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Malin Blixt efter föredragning av juristen Josefin Riklund. Vid den slutliga handläggningen har även avdelningsdirektören Suzanne Isberg och juristen Pernilla Andersson medverkat.

Malin Blixt, 2020-12-10 (Det här är en elektronisk signatur)